

**Øl er ikke lige
kinesernes kop te**

Mød det første hold
kandidater fra Kina

s. 8-9

#1

**jan.
2015**

**Klinikassistenter
ført bag lyset?**

Instituttleders forklaring
førte til fagligt møde

s. 3

Hvilken en er din leder?

Instituttledere kan inddeles
i tre arketyper

**Kend din leder
s. 11-13**

OMNIBUS

Aarhus Universitets avis

#1, årgang 3
januar 2015
omnibus.au.dk

 **Kvinder har nogle
gange nogle andre
vilkår, end vi har
som mænd i det
der karrierevejs ...
så sådan er det jo**

anonym institutleder i rapporten
Ligestilling ved Aarhus Universitet: Status og udfordringer

Ligestilling på AU

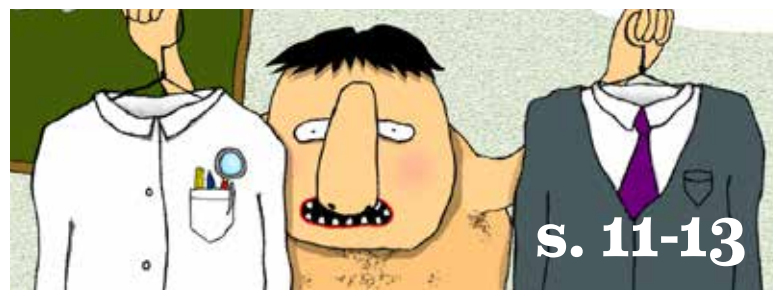
**Hvor svært kan
det være, mand?!**

s. 17-19

Blodbad i Kalo

Biolog Morten Elmeros bruger skalpel og saks til at udbygge sin imponerende og blodige samling. Hvis du vil vide, hvad den består af, så læs side 22-23, hvor du kan møde både Morten og hans »partners in crime«.

Test din institutleder

Har du nogensinde tænkt over, om din institutleder er beskyttende, balancerende eller dagsordensættende? Eller måske en blanding? Læs om ledertyper på side 11-13, og døm selv.

Vi er alle stjerner, hvis vi får lov

Tillid er måske ikke gratis og heller ikke altid det mest praktiske. Men får vi den, har vi mulighed for at funkle som stjerner. Sådan skriver fysikstuderende Laurits Støvring Andreassen i denne måneds »Synspunkt« til uddannelses- og forskningsministeren.

Stud.akut.

Man skal kunne holde hovedet koldt, når sekunder er afgørende, og et enkelt forkert valg kan betyde forskellen mellem liv og død. *Omnibus* var med det første hold medicinstuderende på kurset »Præhospital indsats« til øvelsesdag i Skejby.

kolofon

omnibus.au.dk

Omnibus udgives af Aarhus Universitet seks gange om året til universitetets studerende og ansatte. Omnibus har redaktionel frihed og redigeres uafhængigt af særinteresser hos nogen gruppe ved Aarhus Universitet.

Redaktionen

Vi modtager meget gerne input. Ring, skriv, eller kig forbi redaktionen:

Omnibus
Fuglesangs Allé 4,
bygning D (2623), lokale D2a
8210 Aarhus V
Telefon: 8715 3619
omnibus@au.dk

Lotte Bilberg, (*lobi*)
ansvarshavende redaktør
Telefon: 8715 3619
Mobil: 5133 5344
lobi@au.dk

Christian Garde Petersen, (*cgp*)
journalist
Telefon: 8715 3058
Mobil: 2118 6272
garde@au.dk

Marie Groth Andersen, (*mga*)
journalist (barsel)
Telefon: 8715 3058
Mobil: 5133 5053
mga@au.dk

Sara Rosenkilde Kristiansen, (*srk*)
studenterskribent
sark@au.dk

Foto
Lars Kruse, fotograf
lk@au.dk

Jesper Rais, fotograf
jesperrais@au.dk

Anders Trærup, fotografelev
avt@au.dk

Maria Randima, fotografelev
mrbs@au.dk

Design og layout

Astrid Friis Reitzel, grafisk designer
afr@au.dk

Oversættelse

Peter Lambourne, oversætter
peter@lambourne.dk

Korrektur

Charlotte Boel, kommunikationsmedarbejder
cbo@au.dk

Produktion
vahlernikolaisen

Oplag
10.000

ISSN 2245-9456

Distribution

Intern post på Aarhus Universitet.
Den nyeste udgave af *Omnibus* kan findes i standere og kantiner overalt på universitetet.

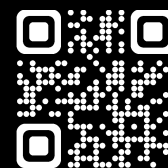
Annoncer

Tom A. Poulsen, A&P University Solutions
Telefon: 6128 8517
tp@apuss.dk

In English, please!

Omnibus is published in English as a web-based newspaper.

Just scan the code with your smartphone if you'd like to read the newspaper in English.

You can also find the English version at omnibus.au.dk/en

AARHUS
UNIVERSITET

Tillidsrepræsentant Mariann Andersen vurderer, at proppen sprang af flasken med opsparede frustrationer blandt klinikassistenterne på Tandlægeskolen under Institut for Odontologi, da de kunne læse i *Tandlægebladet*, at syv af deres kolleger er blevet fyret for at skaffe midler til at ansætte akademikere i stedet. Og ikke, som de har fået oplyst hidtil, på grund af besparelser på instituttet.

Klinikassistenter føler sig ført bag lyset i forbindelse med forklaring om fyringer

FAGLIGT MØDE 45 klinikassistenter fra Tandlægeskolen, der hører under Institut for Odontologi, gik til fagligt møde efter at have læst en artikel i årets første udgave af *Tandlægebladet*.

af Lotte Bilberg
foto: Lars Kruse

» Vi har sparet 3,5 millioner på teknisk-administrativt personale for at kunne investere i andre stillinger inden for de kliniske fagområder, som vi mener har en høj prioritet.«

Sådan er institutleder Ellen Frandsen Lau fra Institut for Odontologi citeret i en artikel i det nummer af *Tandlægebladet*, som blev sendt på gaden først i januar.

Fagligt møde i kantinen

Udtalelsen fik 45 klinikassistenter fra Tandlægeskolen til at gå til fagligt møde i kantinen og gennem deres tillidsrepræsentant kræve en forklaring fra Ellen Frandsen Lau, da klinikassistenterne oplevede sig ført bag lyset på baggrund af institutlederens udtalelse.

»De syv klinikassistenter, som blev fyret her hos os i forbindelse med spa-

rerunden i foråret, har alle fået et afskedigelsesbrev, hvor der står, at de er opsagt på grund af besparelser på instituttet,« siger Mariann Andersen, der er tillidsrepræsentant for klinikassistenterne, som er fagligt organiseret i HK.

21 nye medarbejdere – bl.a. fire ph.d'er

Institutleder Ellen Frandsen Lau er videre i artiklen indirekte citeret for, at størstedelen af de fire millioner kroner, som i alt blev sparet på skolen bl.a. ved at afskedige i alt 21 medarbejdere, skal bruges til nye ansættelser, da målet med besparelsen har været at skaffe penge til akademiske stillinger ved især at skære i staben af laboranter og klinikassistenter. Helt konkret skal der ansættes 21 nye, hvoraf en del vil være ansat på deltid. Også fire nye ph.d.-stillinger indgår i planen.

Ikke sparet noget som helst

»Vi har fået at vide, at der skulle ske afskedigelser på grund af besparelser,

sådan som det genlød på hele universitetet under sparerunden i foråret. Derfor reagerede mine medlemmer med harme, da de læste Ellen Frandsens udtalelser, for så er vores kolleger jo afskediget på grund af omstruktureringer i stedet for besparelser. Og på den baggrund har de svært ved at se, at vi har sparet noget som helst,« siger tillidsrepræsentant Mariann Andersen.

Institutleder Ellen Frandsen Lau holdt et halvanden time langt møde med de utilfredse klinikassistenter, da hun blev orienteret om sagen.

Intet sammenfald mellem afskedigelser og ansættelser

Ellen Frandsen Lau har ikke ønsket at lade sig interviewe til *Omnibus*. Hun henviser i stedet til dekan for Health, Allan Flyvbjerg.

Dekanen rammer en pæl igennem, at der skulle være et sammenfald mellem afskedigelser af TAP'er og ansættelser af VIP'er på instituttet.

»Jeg har ikke belæg for at vurdere,

om det er institutlederen, der har udtalt sig lidt klodset, eller det er journalisten, der har citeret lidt klodset. Men som overste leder kan jeg slå helt fast, at det ikke har været en del af besparelserprocessen på Health, at nogle skulle afskediges, for at andre kunne ansættes. Og at der derfor heller ikke er et sammenfald mellem afskedigelser og ansættelser, sådan som det er fremstillet i artiklen i *Tandlægebladet*.«

Vi skal holde gang i butikken

Allan Flyvbjerg fortsætter:

»Jeg kan godt forstå, at der er nogle løftede øjenbryn over den måde, situationen er fremstillet i bladet. Vi har været en hård omgang igennem med besparelser, og vi er stadig mærket af det. Men når det er sagt, begynder vi at kunne se lidt fremad, og det er også nødvendigt, for vi skal holde gang i butikken.«

Rektor i dialog med utilfredse studerende: »Det gjorde faktisk lidt ondt at høre«

DEMOKRATI To måneder er gået, siden studenterbevægelsen »Et andet universitet« blokerede rektoratet på Aarhus Universitet og blev fjernet af politiet. Den 26. januar mødtes rektor så med de studerende under mere formelle forhold til en ligeværdig dialog. Eller var den nu også det? Mødet udviklede sig til en akademisk diskussion om demokrati og de studerendes muligheder for politisk indflydelse.

af Christian Garde Petersen
fotos: Anders Trærup

Mens Danmarks håndboldherrer støt og roligt trak fra Island på storskærmen til VM-fest i Stakladen 26. januar, var stillingen mere jævnbyrdig i Mogens Zielerstuen to døre derfra.

Her havde studenterbevægelsen »Et andet universitet« inviteret rektor Brian Bech Nielsen til møde om vinterens blokader og demonstrationer på AU. Samtidig håbede de at finde fælles forståelse med ledelsen, så rektor kan slette nummeret til Østjyllands Politi fra sin telefon.

Ledelsen på AU har tidligere givet udtryk for, at de sympatiserer med de studerende i kampen mod fremdriftsreform og dimensionering. Men de studerende har deres tvivl, efter ledelsen to gange i november tilkaldte politiet for at ophæve studenterblokader. Og fordi de mener, rektor har været for passiv i den offentlige debat.

Det var udgangspunktet for mødet i Studenternes Hus, som udviklede sig til en akademisk diskussion om demokrati, der ville gøre enhver underviser i idéhistorie og statskundskab våd i bukserne.

Første lektion:

den sociale kontrakt

Rektor fik lov at give bolden op med en grundlektion.

»Hvem ejer universitetet?« spurgte han retorisk. »Det gør vi alle sammen. Det er samfundets universitet.«

Og samfundet er som bekendt styret af politikere, der på demokratisk vis er valgt ind for at styre og lovgive, konstaterede han, inden han fortsatte:

»Når man indkræver skat, så har man også et ansvar over for dem, man indkræver skat fra. Og der er ingen politikere, som kan slippe af sted med ikke at stille krav til dem, som man giver penge. Det gælder også universiteterne.«

Rektoren understregede dog i samme åndedrag, at kravet om økonomisk vækst i samfundet ikke må tage overhånd. Derfor skal de studerende også helst være styret af lyst, kreativitet og rebelskhed.

»Et universitet lever af kritik. Uden kritik er der ingen kvalitet,« sluttede han sit oplæg.

Anden lektion: problemer i det repræsentative demokrati

Og det fik han så. 23 kritiske spørgsmål fra de godt 40 fremmødte studerende.

”

Et universitet lever af kritik. Uden kritik er der ingen kvalitet.

*Brian Bech Nielsen,
rektor*

Talsmand for »Et andet universitet«, Søren Mau, anfægtede rektors pointe om, at noget automatisk har en demokratisk legitimitet, bare fordi det har opbakning fra 90 mandater i Folketinget.

»Det giver ingen mening at sige, at universitetsloven er demokratisk, bare fordi den er vedtaget af et flertal i Folketinget,« sagde han, inden han kom med sit eget bud på demokrati:

»Demokrati er, når man har indflydelse på de omgivelser og i de sociale fællesskaber, man er en del af. Derfor er den rigtige og demokratiske måde at arbejde videre herfra ved at mobilisere endnu flere studerende og ansatte på universitetet og kæmpe sammen med andre i uddannelsessektoren mod regeringen,« sagde han.

Søren Maus pointe om, at de studerendes stemme til et folketingsvalg ikke kan omsættes til reel indflydelse på universitetet, blev uddybet af en anden af de fremmødte, den tidligere studerende på historie og idéhistorie Lars Henrik Carlskov:

»Man kan ikke overføre demokrati i så mange led. Der er cirka 40 procent, der har stemt på det nuværende flertal i Folketinget, hvoraf der udspringer en regering, som nedsætter et udvalg, der udpeger en universitetsbestyrelse, som så udpeger rektor,« sagde han.

Tredje lektion: den demokratiske værktøjskasse

Men Brian Bech Nielsen holdt fast i sit udgangspunkt.

»Jeg holder meget af det repræsentative demokrati herhjemme. Og af de spilleregler, der gælder inden for de rammer. Dem vil jeg gerne stå på mål for – også på universitetet,« sagde han.

Og så længe »Et andet universitet« holder sig til det, rektor kaldte »den demokratiske værktøjskasse«, ja, så byder han de studerendes engagement og kærlighed til universitetet mere end velkomment.

Demonstrationer er helt i orden, sagde han. Men når en blokade forhindrer deltagere adgang til et åbent demokratisk møde, som det skete i november, da Kvalitetsudvalget holdt konference i Stakladen, så er man gået for langt.

Også den holdning anfægtede de fremmødte fra »Et andet universitet«. Især var Lars Henrik Carlskov armeret med tungt historisk skyts.

»Herhjemme har blokade været et yndet våben af fagbevægelsen med enorm betydning for det samfund, vi har i dag. Det har desuden været brugt af så forskellige bevægelser som den indiske selvstændighedsbevægelse og den amerikanske

borgerrettighedsbevægelse, som jeg ikke anser for at være udemokratiske,« sagde han.

Lars Henrik Carlskov pointerede samtidig, at Dansk Industri jo ikke behøver at sætte sig på en luftmadrass på en kold gang for at blive hørt.

Fjerde lektion: den ligeværdige dialog

Derfor fremsatte repræsentanterne fra »Et andet universitet« også et ønske om en mere lige dialog med universitetsledelsen fremover.

»Den mulighed eksisterer ikke i øjeblikket. Vi forsøger, men bliver ikke taget alvorligt. Det fremtidsperspektiv, vi arbejder på, er et ligestillet samarbejde med jer og dermed også en ligestillet dialog,« sagde studerende på Nordisk sprog og litteratur Signe Uldbjerg Mortensen.

Det ærgrede Brian Bech Nielsen, at de studerende havde den følelse.

»Det gjorde faktisk lidt ondt at høre. Vi har i hvert fald en dialog her, hvor der bliver givet og taget, og synspunkter bliver udvekslet. Så er det korrekt, at når vi går ud af lokalet, har jeg nogle andre muligheder for at gøre noget, end I har. Men derfra og så til at sige, det ikke er en ligeværdig dialog, der foregår, det synes jeg er et stærkt udsagn,« sagde han.

Femte lektion: solidaritet

Men hvis universitetsledelsen rent faktisk har sympati for de studerende i deres utilfredshed med fremdriftsreform og dimensionering, hvorfor bruger Brian Bech Nielsen så ikke i højere grad sine »andre muligheder« til at lægge pres på forsknings- og uddannelsesminister Sofie Carsten Nielsen, ville de studerende vide.

»Fra din privilegerede position kunne man jo håbe, der var en vis solidaritet, og at du åbent kunne gå ud og sige, at du støtter vores kamp. Du siger, kritik er vigtig, men hvor er den offentlige kritik? Vi kan ikke se den,« sagde filosofistuderende Mads Schou Nissen.

Det handler blandt andet om timing, svarede Brian Bech Nielsen.

»Med hensyn til fremdriftsreformen så er min klare fornemmelse, at hvis jeg går ud og råber i dagspressen nu, så ville det ikke have nogen som helst virkning. Her er den største chance at tale direkte til ministeren.«

Rektoren mindede samtidig om, at det lykkedes at få ændret dimensioneringsplanerne, inden den aftale blev landet.

»Og med al respekt så var det ikke »Et andet universitets« aktion, som gjorde, at vi fik strakt indfasningsperioden til at være op til syv år,« sagde han.

»Jeg har glædet mig til i dag,« sagde rektor, som fik lov at åbne mødet med repræsentanterne fra »Et andet universitet«. Forinden havde han givet hånd til samtlige fremmødte mødedeltagere.

fakta

Rektor vil diskutere lukkede punkter på bestyrelsesmøder med AU's bestyrelsesformand

Rektor lovede under debatten med de studerende, at han ville undersøge muligheden for færre lukkede punkter på møderne i AU's bestyrelse.

»Jeg vil gerne love at gå i dialog med Michael Christiansen om at undersøge, hvordan det er med åbne punkter på de andre universiteter. Hvis det er korrekt, at der er betydeligt færre lukkede punkter dér, så kunne det være, vi kunne komme et stykke ad den vej,« sagde han.

Den direkte opfordring kom fra formand for Studenterrådet, Allan Vesterlund Graversen, som ellers havde planlagt blot at være tilhører under debatten, men ikke kunne holde sig i skindet, da bestyrelsesmøderne blev diskuteret. Studenterrådsformanden argumenterede blandt andet med, at der på landets øvrige universiteter var en helt anden grad af åbenhed.

noter

Giv eliten baghjul

Sidste år var vinderne et hold studerende fra Aarhus Universitet, og hvorfor ikke lade det resultat være begyndelsen på en tradition i forhold til konkurrencen Beat the Elite?

Beat the Elite er den største åbne case competition i Norden med deltagelse af studerende fra universiteter i Danmark, Norge, Sverige og Finland.

Fire studerende skal danne et hold for at deltage. De deltagende hold vil blive præsenteret for en realistisk business case, få stillet forskellige faciliteter til rådighed – og have 24 timer til at løse casen i løbet af uge 9, der begynder med mandag 23. februar.

Konsulenter fra The Boston Consulting Group vil udvælge de fem bedste besvarelser blandt alle de indsendte. De studerende, der står bag de udvalgte besvarelser, bliver inviteret til at præsentere deres løsninger foran et stort publikum på Copenhagen Business School fredag 27. februar. (lobi)

AU-vinderholdet af Beat the Elite 2014 var Alexander Bitzow Pedersen, Finance, Thyge Enggaard, Oecon, Peter Aagaard Nielsen, Business Administration og Oskar Hansen, Oecon. Desuden havde AU endnu et hold med i finalen sidste år, nemlig Benjamin Andersen, Finance, Casper Christensen, Finance, Søren Kristensen, International Economic Consulting og Jacob Lund, Finance.

Foto: Beat the Elite

Beat the Elite: Vigtige datoer

Tilmeld dig på casecompetition.com/beattheelite

Onsdag 25. februar: Download opgaven kl. 10.00

Torsdag 26. februar: Upload besvarelsen af opgaven kl. 10.00

Torsdag 26. februar: Fem finalister bliver udråbt i løbet af eftermiddagen

Fredag 27. februar: De fem finalister præsenterer deres løsninger for en prominent jury – og et stort publikum – på Copenhagen Business School

Erhoff Prisen 2015

Erhoff Fonden uddeler i 2015 to hæderspriser:

Erhoff Prisen på kr. 250.000 og
Erhoff Fondens Talentpris på kr. 50.000.

Erhoff Prisen gives til en person eller institution, som har udført en helt ekstraordinær og internationalt anerkendt indsats indenfor udforskning eller behandling af sygdomme, herunder sygdomsforebyggelse.

Erhoff Fondens Talentpris tildeles en særdeles talentfuld forsker under 40 år. Karakteristisk gives talentprisen til en forsker på postdoc- eller adjunkt-niveau med omfattende og originale videnskabelige bidrag til sit biomedicinske forskningsfelt.

Ingen af priserne kan ansøges, men bestyrelsen afgør på grundlag af offentligt indkaldte kollegiale nomineringer, hvem priserne tildeles.

Bestyrelsen for Erhoffs Fond indkalder til kollegial nominering af kandidater til Erhoff Prisen 2015 og Erhoff Fondens Talentpris 2015.

Nomineringen skal indeholde:

- Kort begrundelse (1-2 sider) med fremhævelse af kandidatens væsentligste forskningsbidrag, gerne underbygget af bibliometrisk analyse fra f.eks. Science Citation Index.
- Curriculum Vitae
- Videnskabelig publikationsliste

Kollegiale nomineringer bedes indsendt i 4 eksemplarer.

Nomineringer sendes senest 1. marts 2015 til:

Direktør Thor O. A. Erhoffs Familiefond
c/o Advokat Niels Kahlke
Købmagergade 3
1150 København K
Tlf. 33 12 25 50

Der henvises i øvrigt til fondens hjemmeside:
www.Erhoffs-Familiefond.dk

Bestyrelsen for Erhoffs Fond:

Professor Oluf Borbye Pedersen (fondens formand)
Organisationspsykolog Mette Amtoft
Direktør Hans Barth
Advokat Niels Kahlke

DIREKTØR THOR O. A. ERHOFFS FAMILIEFOND

noter

Hvor er fællesskabet på dit studium?

KAMPAGNE En gruppe kandidatstuderende i projektforløbet Kulturformidling på Institut for Æstetik og Kommunikation vil med kampagnen »Hvor er fællesskabet på dit studium?« sætte fokus på, hvor studerende kan finde fælleskab med andre studerende.

af Lotte Bilberg

De fire kandidatstuderende bag kampagnen har som optakt interviewet studerende, studenterpræst Jens Munk og Studenterrådgivningen, hvilket har givet dem indtryk af, at ensomhed er et stigende problem blandt studerende.

Flere end hver tiende studerende

Også den seneste studiemiljøundersøgelse på AU, som blev gennemført sidste år med deltagelse af 13.647 ud af 34.510 fuldtidsstuderende, viser en stigning i antallet af ensomme studerende. 12 procent af de studerende gav i undersøgelsen udtryk for at være ensomme i dagligdagen, hvilket er en stigning på tre procent-

point i forhold til en lignende undersøgelse fra 2011.

Første skridt mod fælleskab

De kandidatstuderende bag kampagnen kommer med en række konkrete forslag til, hvordan man som studerende kan tage de første skridt mod at blive en del af et større fællesskab.

For eksempel gør gruppen opmærksom på de mange lokale studenterforeninger på universitetet i en folder, som gruppen har omdelt blandt andet i Nobelparken, på Trøjborg og i Stakladen i Aarhus.

Gruppen gør i folderen også opmærksom på, hvor man kan få hjælp som studerende, hvis man føler sig alene – eller tumler med problemer, der ikke lige kan klares over en øl i fredagsbaren.

Fire kandidatstuderende fra Institut for Æstetik og Kommunikation står bag kampagnen »Hvor er fællesskabet på dit studium?« Gruppen forsøger med plakater og foldere at gøre opmærksom på, hvor det er muligt at finde fælleskab med andre studerende.

rådgivning

Hvis du ikke har din daglige gang på campus i Aarhus, men er interesseret i folderen, kan du skrive til studenterpræsterne på studenterpraest@au.dk

Studenterforeninger
studerende.au.dk/studenterforeninger

Studenterrådgivningen, studenterpræsterne og studievejledningen
studerende.au.dk/studievejledning

Studietrivel. Not?
studerende.au.dk/studievejledning/trivsel

Fra folderen *Hvor er fællesskabet på dit studium?*

Knap så skidegodt, Egon

»Navitas er et af de mest markante og visionære byggerier i Aarhus, og vi er stolte af at kunne tilbyde nogle helt unikke rammer og eksperimentelle faciliteter til forskere, undervisere og studerende på ingeniørområdet. Nu står vi med en færdig bygning og kan for alvor gå i gang med at realisere ambitionerne om at skabe et innovationsmiljø.«

Dekan Niels Christian Nielsen fra Science and Technology var oppe i de højere retoriske luftlag i sin omtale af den 38.700 kvadratmeter store Navitas-bygning på Aarhus Havn i forbindelse med indvielsen af byggeriet 5. september sidste år.

Fem måneder senere var det stormen Egon, der talte med en styrke, som fik ca. 150 kvadratmeter af en undertagskonstruktion til at rive sig løs fra bygningen, hvorefter det lå spredt ud over et større areal.

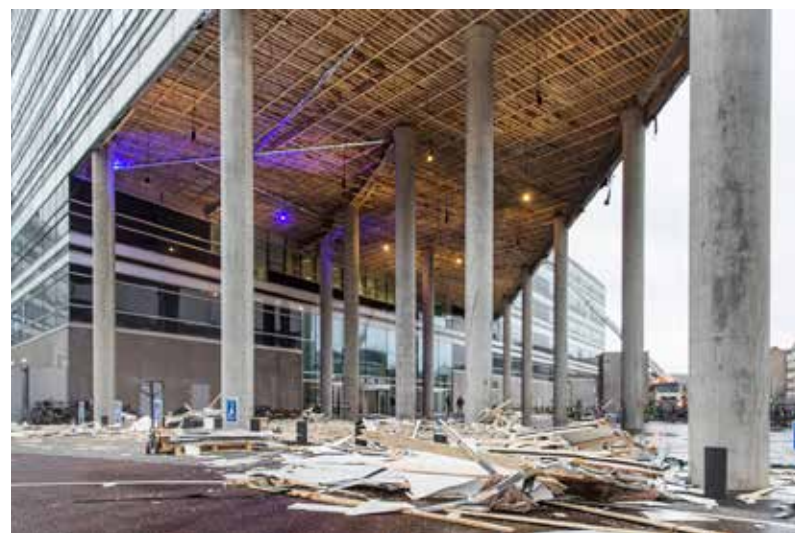
Brandvæsenet blev tilkaldt for at lede efter eventuelle tilskadekomne, men kunne heldigvis konstatere, at der kun var materielle skader efter Egons hærgen i begyndelsen af januar.

Sagen overdraget til forsikringsselskab

Formand for ejerforeningen – og direktør for forskerparken INCUBA, som også holder til i Navitas – Niels Christian Sidenius, fortæller til *Omnibus*, at det nu er op til foreningens forsikringsselskab at undersøge årsagen til, at det kunne gå så galt, da Egon susede forbi på havnen. Og når det er afklaret, forestår spørgsmålet om erstatning.

Niels Christian Sidenius oplyser desuden, at ejerforeningen meget gerne undgår lignende situationer fremover, og at man derfor på eget initiativ er ved at undersøge en lignende undertagskonstruktion ved en terrasse i forbindelse med kantinen i den modsatte ende af bygningen.

»Vi ved ikke, om det er helt den samme konstruktion. Men det går vi ud fra, og derfor er vi ved at undersøge, om den er lavet, som den burde være, eller om der er fejl ved konstruktionen. Du kan kalde det rettidig omhu fra vores side,« siger Niels Christian Sidenius. (lobi)

Studerende og medarbejdere inden for nogle af de ingeniørvidenskabelige uddannelses- og forskningsaktiviteter – herunder byggeri – har til huse i Navitas. Ingeniørhøjskolen i Aarhus blev for tre år siden fusioneret med Aarhus Universitet. Sammen med AU holder blandt andre forskerparken INCUBA og Aarhus Maskinmesterskole til i bygningen på havnen i Aarhus.
Foto: Anders Trærup

Første kuld fra Kina

KLÆKKET De er de første danske studerende, som har taget en kandidatuddannelse i Neuroscience and Neuroimaging fra Sino-Danish Center i Beijing i Kina. Fire er de i alt, og alle er de blevet færdige i løbet af efteråret. To af dem fortæller her om at være fra det første kuld. Og om deres planer for fremtiden. De to andre finder du på omnibus.au.dk.

af Lotte Bilberg

Sino-Danish Center for Education and Research (SDC) er et samarbejde mellem alle otte danske universiteter og University of Chinese Academy of Sciences (UCAS). Samarbejdet er den

største danske satsning inden for uddannelse og forskning uden for Danmarks grænser.

AU tegner sig for den ene af i alt syv kandidatuddannelser, nemlig en kandidat i Neuroscience and Neuroimaging.

Neuroscience og neuroimaging Neuroscience er læren om, hvordan

hjernen fungerer. Forskerne kombinerer flere forskellige sundhedsvidenskabelige discipliner. Og deres arbejde har stor betydning for forståelse, diagnosticering og behandling af en lang række neurologiske sygdomme, som kan ødelægge tilværelsen for dem, der bliver ramt af sygdommene.

Neuroimaging er læren om, hvordan

de værktøjer fungerer, som forskerne bruger til at finde ud af, hvordan hjernen fungerer. Som for eksempel scannere og it-software.

Kandidatuddannelsen i Neuroscience and Neuroimaging kombinerer altså både tekniske, naturvidenskabelige og sundhedsvidenskabelige forskningsfelter.

Øl er ikke lige kinesernes kop te

FOKUS Jan Ole Pedersen havde en bachelor i nanoteknologi fra Aalborg Universitet med i bagagen, da han drog til Beijing i 2012. Målet var at komme til at arbejde med anvendt fysik – og det er lykkedes med en ph.d.-stilling på Danmarks Tekniske Universitet (DTU).

af Lotte Bilberg

»Du skal være indstillet på, at der går meget, meget lang tid, inden du ser resultatet af din forskning inden for nanoteknologi, og jeg syntes, at grundforskning var demotiverende. Jeg ville hellere arbejde med anvendt fysik, så da jeg hørte om neuroscience, sprang jeg ud i det,« fortæller Jan Ole Pedersen.

Derimod var det ikke udlængsel, der fik ham til at pakke kufferten for at læse helt nede ved kineserne.

»For mig handlede det primært om uddannelsen, og om det foregik i København, Aarhus eller Beijing, var uden betydning for min beslutning.«

Forestillede sig måske at blive lidt ensom

Jan Ole Pedersen beskriver sin første tid og det at falde til som overraskende positivt.

»Jeg har rejst før i Asien. Og havde nok en forestilling om, at det ville være forvirrende, at jeg ville havne et sted, hvor man ikke havde styr på det, og at jeg måske også ville blive lidt ensom.«

Men han fik hurtigt venner blandt de øvrige udenlandske studerende.

»Vi var nok nogle bestemte typer, som havde behov for en social omgangskreds. Derimod var vi på mit hold ikke så gode til at være sociale i forhold til kineserne. Som danskere har vi en tradition med at gå ud og drikke en øl,« siger Jan Ole Pedersen og lader forstå, at det ikke lige var kinesernes kop te.

»De vil hellere se en film eller gå en tur i parken.«

Fokus på at tilegne sig faglige færdigheder

Også fagligt fandt Jan Ole Pedersen sig hurtigt til rette.

»Jeg var vant til AAU, som for mig står som indbegrebet af gruppearbejde, så jeg kunne lide envejskommunikationen, at gå til forelæsninger, hvor der er fokus på at tilegne sig nogle kundskaber.«

Jan Ole Pedersen var med egne ord ikke god til at få søgt jobs, mens han opholdt sig på den anden side af kloden, så den del af sagen begyndte han først på, da han var retur i Danmark i juli 2014. Han søgte primært ph.d.-stillinger, da han har et ønske om en forskningskarriere.

Ph.d. på DTU

Han havde været til samtale om tre stillinger, en i Holland og to i Danmark, da han takkede ja til den ene af de to stillinger i Danmark.

Som ph.d.-studerende på DTU skal Jan Ole Pedersen teste en beregningsmodel, som vil gøre lægerne i stand til at stille diagnoser ud fra billeder taget i en scanner, selvom patienten bevæger sig i scanneren – og der af den årsag bliver taget billeder af noget andet end det planlagte.

Til spørgsmålet om, hvorfor det lige var ham, der fik stillingen, svarer Jan Ole Pedersen:

»De må have ment, at den viden, jeg havde erhvervet mig inden for neuroscience, var værd at arbejde videre med. Samtidig har det vel også talt positivt, at jeg med min baggrund allerede var sporet ind på området.«

”

Jeg kunne lide envejskommunikationen, at gå til forelæsninger, hvor der er fokus på at tilegne sig nogle kundskaber.

Jan Ole Pedersen,
ph.d.-studerende på DTU

Jeg havde ellers lovet mig selv ikke at være på det første hold igen ...

UDLÆNGSEL Karsten Mølgaard Jensen var som bachelorstuderende et halvt år i USA. Og var ikke i tvivl om, at han ville ud igen som kandidatstuderende – gerne i længere tid.

af Lotte Bilberg
fotos: SDC

Ud over sin kandidatgrad i Neuroscience and Neuroimaging har Karsten Mølgaard Jensen en baggrund som diplomingeniør i sundhedsteknologi, hvilket er en kombination af sundhedsfaglig viden, it og elektronik foruden kommunikation på tværs af faglige skel.

»Jeg havde som led i uddannelsen til diplomingeniør studeret et halvt år i USA og ville gerne ud igen, så jeg havde planer om at tage en kandidat i biomedicinsk teknologi – med 3. semesters valgfag i udlandet. Og om muligt også skrive mit speciale i udlandet, så jeg kunne være ude et helt år,« fortæller Karsten Mølgaard Jensen.

Oplev et stort land

Mens han gik med overvejelser om, hvordan han fik tilrettelagt sit udlandsophold, blev han opmærksom på den toårige kandidatuddannelse på SDC i Beijing.

»Jeg endte med at vælge den, selv om den – modsat biomedicinsk teknologi – kun fokuserede på nervesystemet, fordi alt var tilrettelagt,« siger Karsten Mølgaard Jensen, som også traf sin beslutning, fordi han med et ophold i Kina fik mulighed for at opleve et land, der spiller en stor rolle globalt.

Men det var ikke helt uden betænkeligheder, at Karsten Mølgaard Jensen drog til Riget i midten.

Ikke internet i undervisningslokalerne

Han havde hørt til det første hold på sin diplomingeniøruddannelse, og han havde lovet sig selv ikke at være på det første hold igen en anden gang på grund af de besværligheder, som det ofte fører med sig at være de første på en uddannelse.

»Og det var ikke lettere, at vi befandt os i Kina. Vi sad for eksempel i nogle gamle undervisningslokaler, hvor vi ikke havde internet,« forklarer Karsten Mølgaard Jensen, som dog på intet tidspunkt fortrød, at han sprang ud i det.

Siden august har Karsten Mølgaard Jensen arbejdet som it-specialist på Afdelingen for Hjertesygdomme på Aarhus Universitetshospital, hvor han primært har ansvar for afdelingens medicinske billedsystemer, hvor billeder fra ultralydsapparater, CT-scannere og C-buer bliver behandlet.

(Øverst tv.) De fleste ferier og helligdage bliver udnyttet til at se resten af Kina og Asien. Her er Karsten Mølgaard Jensen (th.), Jan Ole Pedersen og en flok andre SDC-studerende taget til Formel 1 Grand Prix i Shanghai.

(Øverst th.) Den første uge af studiet er introugen, hvor en tur til Den Kinesiske Mur er en fast del af programmet.

(Midt) De ældre årgange er med til at arrangere sportsdag for de nye studerende. Her er det Jan Ole Pedersen, der guider kineserne igennem sportslegene.

(Nederst) I dag bliver de studerende på Sino-Danish Center (SDC) undervist på campus midt i Beijing, men på længere sigt skal undervisningen flyttes til SDC's nye bygning 60 kilometer udenfor hovedstaden. Dronning Margrethe tog i april det første spadestik til bygningen. Uddannelses- og forskningsminister Sofie Carsten Nielsen overvære begivenheden. Hun er her fotograferet med en flok studerende fra SDC.

Kineserne opfylder kvoten, mens det kniber mere for danskerne.

Se statistik over danske og kinesiske studerende på omnibus.au.dk

fakta

Sino-Danish Center for Education and Research (SDC)

SDC udbyder syv engelsksprogede kandidatuddannelser inden for det natur- og samfundsvidenskabelige felt. SDC har gennem de seneste fire år givet økonomisk støtte til knap 70 ph.d.-forløb. De ph.d.-studerende er tilknyttet et af

de otte danske universiteter og tilbringer minimum seks måneder i Kina.

Kilde: Sino-Danish Center og Uddannelses- og Forskningsministeriet

Sino-Danish Center får campus 60 km nord for Beijing

De studerende på Sino-Danish Center rykker på et tidspunkt ind i en helt ny

bygning. Industriens Fonds Hus, som bygningen kommer til at hedde, er beliggende ved University of Chinese Academy of Sciences (UCAS) 60 km nord for Beijing.

Industriens Fond har doneret 110 millioner kroner til byggeriet.

Kilde: Sino-Danish Center

Kandidat i Kina?

Du kan blive klogere på samtlige syv kandidatuddannelser, som udbydes i regi af SDC, på sinodanishcenter.com

Tillid får os til at funkke som stjerner

Kære Sofie Carsten Nielsen

Ved du, hvorfor himlen bliver sort, når nu der er så mange lysende stjerner derude? Forklaringen skulle efter sigende være, at selv ikke lys bevæger sig uendeligt hurtigt. Lyset fra de mange stjerner har simpelthen ikke nået os endnu. For selv ikke lys kan nå ubesværet fra et sted til et andet. Selv lys kan møde modstand undervejs. Det er derfor, stjerner funkler.

For to uger siden havde jeg æren af at tale med dig foran Aarhus Rådhus, hvor en flok studerende var samlet til protest. Her spurgte jeg dig om, hvorfor du selv var blevet forsinket på din uddannelse. Du svarede, at det skyldtes studiejobs, politik og dovenskab, og at du ville ønske, nogen havde givet dig et skub, så du ville have gennemført på normeret tid – det havde været bedst sådan.

Jeg blev forundret. Mener du, at du har spildt to år af dit liv? Og mener du, at du har forgrebet dig på den danske statskasse ved at bruge ekstra SU? Jeg tror tværtimod, du fik noget ud af den ekstra tid. Noget, som du måske endda bruger som minister i dag. Jeg ved det naturligvis ikke, men jeg tror det.

Jeg fik også mulighed for at fortælle dig lidt om mit eget institut. Om hvordan alle fra studerende til ledelse er bekymrede for, hvad fremdriftsreformen betyder. Jeg har for eksempel lige afleveret mit bachelorprojekt. Afleveringsdatoen bestemte jeg selv, og ved selve afleveringen underskrev jeg også eksamenstilmeldingen.

Jeg knoklede som et bæst for at skrive opgaven færdig, og som tak viste mit institut mig den tillid, at jeg selv kunne være med til at vurdere, hvornår mit projekt var så langt, at det kunne afleveres.

Fantastisk, faktisk, at have et system, som i den grad baserer sig på tillid. Og på en fleksibilitet, som gør,

synspunkt

af Laurits Støvring Andreasen, fysikstuderende på 6. semester, Institut for Fysik og Astronomi **illustration:** Morten Voigt

at der er plads til, at ting kan gå galt. I teoretisk fysik benytter man sig ofte af computerassisterede beregninger, og på et tidspunkt var det ved at gå galt med mit bachelorprojekt, fordi jeg i en periode stod uden computer. Heldigvis vidste jeg, at jeg kunne udsætte afleveringsdatoen lidt, så en sådan kedelig, lavpraktisk udfordring ikke skulle ødelægge kvaliteten.

Samtidig nåede jeg at læse om både komplekse integraler, gruppeteori og kvantemekanisk spredningsteori, før jeg fandt ud af, at det, jeg skulle bruge til resten af opgaven, kunne skrives på cirka fire linjer. Tid spildt, kan man mene. Men jeg er uenig. Faktisk har det betydet, at jeg er gået fra mit bachelorprojekt meget klogere og dygtigere. Måske jeg endda kan bruge denne viden i erhvervslivet en skønne dag?

Med fremdriftsreformen er alt dette snart slut!

Og så kan du sige nok så meget om, at universiteterne skal planlægge uddannelserne på den og den måde. Men det kan aldrig gøre det ud for de muligheder, tillid og fleksibilitet giver. Jeg siger ikke, at denne tillid er gratis eller altid er mest praktisk. Men den er det værd.

For nylig landede en europæisk rumsonde med dansk bidrag på en komet. Formentlig var der forsinkelser undervejs. Rumsonden var i hvert fald længe undervejs.

Hvorfor vise denne tillid og bruge så mange penge og så meget tid på sådan et projekt? Fordi vi er mennesker, og mennesker er nysgerrige.

Nogle gange skal man langt væk for at komme fremad. Og vi er nødt til at vise tillid nok til en sådan rejse i rummet. Menneskets færd er, som stjerners lys gennem atmosfæren, ikke altid ubesværet. Måske er det derfor, at vi – præcist som stjerner – til tider funkler.

Kend din leder

MODERNE UNILEDELSE Hvordan er det lige, nutidens institutledere begår sig i en institution med traditionelle akademiske værdier? De træffer simpelthen et valg mellem to strategier. Og hver især vælger de den strategi, der giver mest mening for dem selv i rollen som leder, fortæller postdoc Lise Degn. Hun står bag en videnskabelig undersøgelse af ledelse i academia efter de store universitetsreformer i 00'erne.

af Lotte Bilberg

illustration: Louise Thrane Jensen

Universitetsledelse har været et af de mest omdiskuterede emner ikke mindst internt på de danske universiteter, siden politikerne vedtog en ny universitetslov i begyndelsen af dette årtusinde. Politikerne vendte nemlig ved den lejlighed grundigt op og ned på begrebet ledelse i academia.

»Den ledelsesreform, som var en del af den nye lov fra 2003, var et meget stort brud med stærke traditioner,« siger Lise Degn, der sidste år forsvarede en ph.d. om ledelse på de danske universiteter. Og som i dag er ansat som postdoc på Dansk Center for Forskningsanalyse, der hører under Institut for Statskundskab.

Forsker og/eller leder

Politikerne forsøgte at skabe lydhørhed på universiteterne for ledelsesreformen ved at slå på, at lederne fortsat skulle være anerkendte forskere med tilknytning til det felt, som de skulle lede. Selv om de nu skulle være professionelle ledere på fuld tid, fortæller Lise Degn.

»Jeg fandt det interessant at få svar på, hvordan man går fra at være forsker, som jo er en meget stærk identitet, til at være leder på fuld tid. Og hvordan lederne håndterer det skifte – altså hvordan de balancerer de to forskellige identiteter,« siger hun videre om baggrunden for at

kaste sig over emnet universitetsledelse i sin ph.d.

Institutledere i fokus

Institutledere har været i fokus for Lise Degns undersøgelse, fordi det ifølge hende er på det niveau i ledelseshierarkiet, at skiftet i ledelsesform har været mest radikalt. Hun har talt med institutledere fra både naturvidenskab, humaniora og samfundsvidenskab. Og med ledere, der har ageret i den gamle struktur før 2003, og ledere, der er ansat efter indførelsen af den nye struktur.

Lederne vælger strategi

I sin videnskabelige undersøgelse fandt Lise Degn frem til, at universitetsledere efter indførelsen af ledelsesreformen typisk vælger en af to forskellige strategier, og at valget er afgørende for, hvordan de udfylder rollen som ledere.

»Strategierne kan også ses som to fortællinger om det at være institutleder. Og lederne vælger den fortælling, der skaber mest mening for dem selv i relation til det at være leder,« siger Lise Degn.

Hun fortsætter:

»Jeg har kaldt den første for den bevarende strategi. De, som benytter sig af den strategi, ser strukturen fra før reformen som noget meget positivt. Og har svært ved at forstå rationalet for forandring, fordi de har svært ved at se, hvad problemet var med den gamle struktur.«

Den anden strategi kalder Lise

Degn for den udviklende strategi, og om de ledere, der benytter sig af den, siger hun:

»Det er dem, der fortæller historien om, at der i det gamle system var nogle magtstrukturer, som bevirkede, at det var helt umuligt at gennemskue, hvem der traf beslutningerne i systemet – og hvor de blev truffet. Og som lægger vægt på, at der var nogle problemer i det gamle system, og som dermed også siger, at der var behov for forandring.«

Tre stereotyper

Lise Degn har med udgangspunkt i de to strategier identificeret tre stereotyper af universitetsledere.

»Der er ledere, som næsten udelukkende bruger den bevarende strategi, og der er ledere, som næsten udelukkende bruger den udviklende strategi. Men så er der også de ledere, der forsøger at mikse de to strategier, fordi de har svært ved at finde ud af, hvilken fortælling der giver mest mening for dem selv,« fortæller Lise Degn.

De tre typer af ledere har hun kaldt for henholdsvis den beskyttende, den balancerende og den dagsordensættende. Se karakteristika for de tre typer på de næste sider – og (gen)kend din egen institutleder. Eller dig selv, hvis du er leder.

fakta

2003: Ny universitetslov, som blandt andet betød nye ledelsestakter på danske universiteter med professionelle bestyrelser og ansatte ledere:

Bestyrelsen – hvor flertallet skal være hentet uden for universitetsmurene – skal med vedtagelsen af den nye lov ansætte rektor. Rektor skal ansætte dekaner, og dekaner skal ansætte institutledere.

Dette var et opgør med det interne selvstyre, der hidtil havde været gældende på universiteterne, og som gav studerende og medarbejdere direkte indflydelse på, hvem der skulle udgøre ledelsen. Ledelsen blev nemlig valgt af og blandt de ansatte på universiteterne.

Den beskyttende, den balancerende

TRE ARKETYPER Den beskyttende, den balancerende og den dagsordensættende leder er stereotyper. Hvilket som bekendt ikke er tilfældet med mennesker, understreger postdoc Lise Degn, der står bag en videnskabelig undersøgelse af ledere på danske universiteter. Men måske du alligevel kan genkende din institutleder i en af de tre typer. Eller dig selv, hvis du har fornøjelsen af at stå i spidsen for et institut.

af Lotte Bilberg

illustration: Louise Thrane Jensen

Den beskyttende institutleder

Beskyttende institutledere ser ledelse som en hat, de har taget på hovedet, men de opfatter først og sidst sig selv som forskere. Ledere er de for en tid, fordi det er et valg, de har truffet. De ser forskerne på instituttet som kolleger. Og forskerne har typisk let ved at forholde sig til dem som ledere, fordi de er tydelige om deres egen egentlige identitet.

For eksempel ved at finde tid til fortsat at undervise – eller drikke kaffe med deres gamle forskningsgruppe. Den beskyttende leder er ikke typen, der skærer igennem ved konflikter. Han eller hun vil forsøge at bilægge stridigheder gennem dialog med parterne, og faktisk så den beskyttende helst, at parterne selv løste konflikten.

Ledelsesværktøjer er illegitimt

Institutledere i denne kategori har en tendens til at se moderne ledelsesværktøjer som noget illegitimt. Og vil ofte tænke, at ledere, der bruger ledelsesværktøjer for eksem-

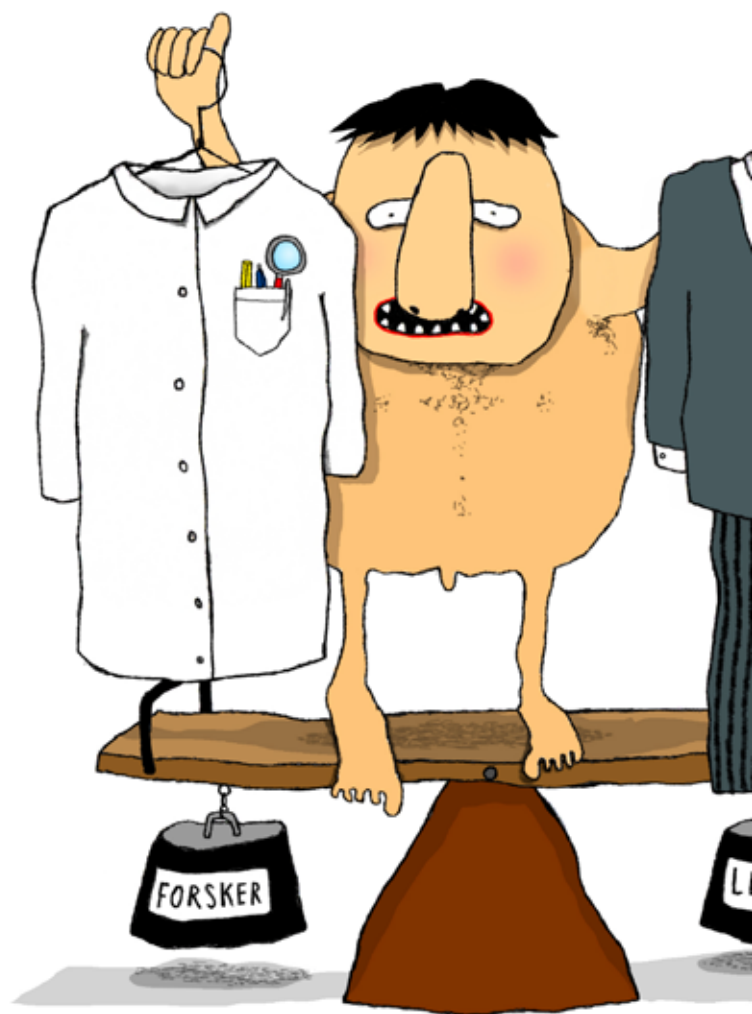
pel i forbindelse med MUS, ikke er gode ledere for forskere. Hvilket hænger sammen med, at den beskyttende leder ser selvledelse som det mest optimale på et universitet. Derfor mener beskyttende ledere også, at de i stedet for at række ned i en værktøjskasse leveret fra HR bør lede gennem deres eget eksempel som anerkendte forskere. Beskyttende ledere bruger ikke udtryk som »synlig ledelse«. De fortsætter blot med at spise deres mad i frokoststuen.

Fiasko at anerkende autoritet

De vil se det som en fiasko at anerkende autoritet – og dermed anerkende beslutningskraft. Beskyttende ledere er nemlig af den opfattelse, at hvis de tager beslutninger, som forskerne anser for dårlige, er det synonymt med, at de er dårlige ledere. Derfor vil de have en tendens til at forsøge at beskytte forskerne mod nye tiltag. Og kan i den forbindelse omtale sig selv som paraplyer, der skærmer forskerne mod det udefrakommende.

Hvilket tit kan ende med, at de som ledere melder noget ud officielt, mens de reelt sørger for, at der sker noget andet på instituttet. Og det vil også typisk være den beskyttende leder, der laver strategier, som i virkeligheden er en beskrivelse af allerede gældende praksis på instituttet.

Beskyttende institutledere forsøger at fortsætte en fortælling, der baserer sig på de akademiske værdier, der var fremherskende i det gamle system. Så selv om de kan have ambitioner for instituttet, er de mest bevarende.

fakta

Institutledere som ledere af forskere

Postdoc Lise Degn har i sin ph.d.-undersøgelse af institutlederes tilgang til ledelse forholdt sig til dem som ledere af forskere. Hun har kun sporadisk beskæftiget sig med dem i relation til ledelse af andre kategorier af ansatte på institutterne. Men det skal ikke afholde hverken en institutsekretær, en finmekaniker eller enhver anden fra at kaste et blik på deres institutleder – og bedømme vedkommendes mest fremherskende træk set i relation til de tre stereotyper.

Anciennitet afgørende for tilgang til lederrollen

Ingen af de tre stereotyper er overrepræsenteret inden for et bestemt videnskabeligt område. Derimod er ledernes anciennitet afgørende for deres tilgang til det at være institutleder, oplyser Lise Degn.

ende og den dagsordensættende

Den balancerende institutleder

Balancerende institutledere er dem, der blandt de tre stereotyper finder det mest problematisk at være ledere, fordi de har svært ved at finde en balance mellem identiteten som forsker og identiteten som leder. De vil gerne være begge dele på samme tid, og derfor forsøger de at være en form for akademisk leder, hvor de trækker det bedste fra det at være forsker med over i ledelsesrollen.

Svært ved at træde i karakter

Men det finder de svært, og det er tit dem, der beskriver sig selv som stressede og drænede. De føler sig forkerte, og de er i et dilemma, fordi de ikke har truffet et valg. Balancerende ledere kan blive mødt med modstand, ikke nødvendigvis fordi de træffer beslutninger, som de ikke har opbakning til blandt forskerne. Men fordi de kan have svært ved at træde i karakter og derfor kan være svære at forholde sig til, som de står der med et ben i begge lejre.

Ledelse som faglig disciplin

Nogle få af de balancerende institutledere forsøger at klare skærene ved at se ledelse som en faglig disciplin, som de kan dygtiggøre sig indenfor. Og derfor kan de også i nogle tilfælde se det fornuftige i moderne ledelsesværktøjer. Også i forhold til at have magten til at træffe beslutninger, for det me-

ner de balancerende ledere var en problematisk affære i det gamle system. Efter deres opfattelse var der ikke rigtigt nogle, der havde magt til at træffe de endelige – og nogle gange upopulære – beslutninger.

Større fokus på strategi

Ledere i denne kategori er meget til stede i fælleskabet på instituttet, men forskerne vil samtidig opleve ændringer i lederens adfærd – for eksempel ved, at lederen får stadig større fokus på strategier.

Men lederen vil tale lidt diffust om den retning, som han eller hun forsøger at udstikke. For eksempel vil lederen kunne sige om forandringer, som skal gennemføres på instituttet, at det her er der nogle, der fortæller os, at vi skal gøre, så derfor bliver vi nødt til at gøre det.

Dette kan ses som en leders forsøg på at fralægge sig et ansvar, men skal dog nok opfattes som et udtryk for den balancerende leders evige dilemma: Lederen opfatter sig stadig primært som leder for forskere. Men samtidig er han eller hun bevidst om, at der er andre i hierarkiet, der kræver noget af dem. Hvilket de finder legitimt, men de kan savne redskaber til at få det formidlet videre på instituttet.

Balancerende ledere vil forsøge at klare konflikter gennem dialog og ved for eksempel direkte at spørge forskerne om, hvad de ser af muligheder for at håndtere en svær situation.

Den dagsordensættende institutleder

Dagsordensættende institutledere er en minoritet blandt institutledere, men det er muligt, at der vil komme flere med den nye generation af ledere. Ledere i denne kategori har taget et valg om, at de ikke længere skal være forskere, og det har de det fint med, fordi de nu ønsker at være ledere.

Langt mere proaktive

De udstikker gerne en retning og leder ved at være den, der går forrest mod nye horisonter. Lederne er i langt højere grad end de to øvrige stereotyper proaktive ledere, som klart formulerer de tiltag til forandringer, de mener er nødvendige for instituttet. Og har det udmærket med at have den rolle, som de også tager på sig, når det gælder om at træffe upopulære beslutninger.

Ideal fra erhvervslivet

Dagsordensættende ledere er ikke nødvendigvis inddragende i beslutningsprocesser. Men da de til gengæld er meget kommunikerende om det, de gerne vil – og hvorfor de vil det – vil de på trods af den manglende inddragelse ofte opleve accept omkring deres beslutninger. Ledere i denne kategori har desuden ofte en adfærd, som inspirerer andre til at følge dem. Af de tre stereotyper er den dagsordensættende leder den, der mest minder om den karismatiske leder, der er at finde blandt idealerne i det private erhvervsliv.

Inddrager – men skærer igennem

Hvad angår konflikter på instituttet, har den dagsordensættende leder en kontant strategi. Han eller hun vil typisk sige, at det her er noget, vi skal have ordnet. Lederen vil være inddragende i situationen, men kan parterne ikke nå frem til en form for konsensus, tager den dagsordensættende leder en beslutning i sidste ende.

Også i sammenhænge uden for instituttet er dagsordensættende ledere udfarende. De interagerer gerne med for eksempel dekan eller rektor. Og vil i det hele taget sørge for at være synlige i politiske sammenhænge på universitetet.

Chili con carne

åbne benbrud

BLÅ BLINK Stiksår, indre blødninger og tredjegradsforbrændinger. Det flød med alvorligt tilskadekomne, da det første hold medicinstuderende på valgfaget »Præhospitalet indsats« skulle forsøge at holde hovedet koldt i en række fingerede akutulykker på et øvelsesområde i Skejby. Da *Omnibus* forlod stedet over middag, var alle stadig i live.

af Christian Garde Petersen
fotos: Maria Randima

En grå personbil med et ungt kærestepar er kørt frontalt ind i en mur og står nu sammenkrøllet tilbage i rabatten. Politiet er allerede på ulykkesstedet, da akutlægen og ambulancen når frem.

Den unge kvindelige passager er blevet slynget ud af bilen. Hun er ved bevidsthed, men har brækket nakken, og akutlægen giver straks ambulancebehandlerne besked på at stabilisere hendes hoved og nakke.

I bilen sidder den mandlige chauffør stadig på førersædet. Han har vanskeligt ved at trække vejret og bløder kraftigt fra åbne sår på ben og i ansigt.

Personale fra Brand & Redning er nu ankommet til stedet. De får besked på at skære taget af bilen med en elektrisk metalsav, inden de løfter den unge mand ud af bilen i samarbejde med akutlægen.

Hun hedder Sarah Isak Julin og går på 9. semester på medicin. Og det er hende, som giver instrukser til ambulancebehandlere, brandfolk og politi på ulykkesstedet.

»Chaufførens tilstand var kritisk, så han skulle ud hurtigt. Men jeg vurderede, at det var nødvendigt at skære taget af bilen af først for at beskytte hans ryg og nakke mest muligt,« siger hun.

Sammen med 24 andre medicinstuderende på AU deltager Sarah Isak Julin i kurset »Præhospitalet indsats«, der afsluttes med denne øvelsesdag på Beredskabscentret »Kirstinesminde« lidt uden for Aarhus.

Politiet må vente

I rollen som akutlæge skal den unge medicinstuderende holde hovedet koldt og dirigere rundt med både medstuderende og det erfarne fagpersonale, som deltager på øvelsesdagen.

»Jeg synes egentlig, det gik fint med at få et overblik og bevare roen,« siger Sarah Isak Julin, som dog et øjeblik blev i tvivl, da en utålmodig politimand midt i det hele ville have personnummer og blodprøver på de tilskadekomne.

Men politiet må vente, for det

er det lægefaglige personale, der bestemmer. Det understreger den »utålmodige« politimand fra Østjyllands Politi selv, da han evaluerer øvelsen med de studerende.

»Politi og faldreddere kan godt have en masse spørgsmål, vi gerne vil have svar på, men det er ikke jeres opgave. I må gerne sige, at det er der ikke tid til. Det er jer, der skal beslutte, hvad der er vigtigt. Sorg for at vise, at det er jer, der bestemmer derude. Det gør det nemmere for alle,« siger han.

En ulykke kommer sjældent alene

De studerende er inddelt i fire hold. De skal i løbet af dagen på skift igennem fire forskellige ulykkes-scenarier på øvelsesområdet, som er et dystopisk byunivers med sammenstyrtede huse, brændende bygninger og udtjente bilvag.

Ofrene spilles af sunde og raske efterskoleelever sminket med teaterblod, kunstige sår og sort svarte, som skal ligne sod fra en brand.

»Selvfølgelig kan det ikke blive helt realistisk, men vi forsøger at skabe en kunstig virkelighed, hvor de studerende får indblik i forskellige typer af patienter,« siger kursusansvarlig Ingunn Skogstad Riddervold, inden hun bliver afbrudt af en bippende walkie-talkie. En ny runde af ulykkes-scenarierne skal til at begynde.

»Ja, det er jo ikke helt det samme som at holde en almindelig forelæsning,« konstaterer hun smilende, mens sirener fra udrykningskøretøjer sætter i gang på øvelsesområdet.

Kender ikke sin egen reaktion

I frokostpausen får de medicinstuderende mulighed for at få pulsen ned. Bænket ved langborde sidder de side om side med de unge ulykkesofre, som veltilpasse gafler chili con carne i sig upåvirket af stiksår, åbne benbrud og sammenklappede lunger.

Det er første gang, kurset »Præhospitalet indsats« bliver afholdt, og ifølge kursusleder Ingunn Skogstad Riddervold er det afgørende, at de studerende kommer ud af forelæsningsalen for at få en forståelse af det pres, man arbejder under, når man står i en akutulykke.

»Man kan læse bog efter bog,

fakta

Første gang

Det er første gang, valgfaget »Præhospitalet indsats« er blevet afviklet på Aarhus Universitet. Kurset er henvendt til medicinstuderende, der ønsker at arbejde med det præhospitale område for eksempel som akutlæge eller indsatsleder ude i felten. Det er opgaver, der traditionelt varetages af anæstesi-læger.

Hvad er præhospitalet?

Præhospitalet i Region Midtjylland blev etableret i 2009.

Indtil da var det ikke almindeligt, at en læge var med, når ambulancen rykkede ud. Indsatsen bestod derfor groft sagt i transport af patienten til hospitalet.

Ambulanceredderens behandlingsmuligheder er nemlig begrænsede. De må ikke give intravenøs medicin og lave avanceret behandling.

Det må derimod det lægefaglige personale fra præhospitalet, som kan rykke ud i en af regionens tre akutbiler eller ni akutlægebiler. Akutbilerne er bemandede med sygeplejersker og paramedicinere, mens der i akutlægebilen er læge og lægeassistent.

»Med de seneste års forandringer i sundhedsvæsenet har man skåret ned på sygehuse og erstattet dem med et mobilt beredskab. Man sender i stedet lægen ud og møder patienten hurtigere på den måde,« siger Ingunn Skogstad Riddervold, som er ansvarlig for kurset »Præhospitalet indsats« på Aarhus Universitet.

Fra 2011 er alle opkald til 112, som vedrører akut sygdom og tilskadekomst, blevet viderestillet til Akut Medicinsk Koordinationscenters (AMK) vagtcentral. Her sidder præhospitalets sundhedsfaglige personale, som kan hastegradsvurdere patienten og beslutte, hvilken form for hjælp der skal sendes ud.

men når man står i en kritisk og vanskelig situation, kan det være svært at vide, hvordan man reagerer,« siger hun og fortsætter:

»Skal man vælge imellem et lille barn, der er kommet til skade, eller en gammel mand, så vil man typisk gå til barnet. Men ud fra en lægefaglig tankegang skal man undersøge begge patienter systematisk og vurdere, hvor kritisk deres tilstand er. Hvor man kan redde liv, og hvor man kan gøre en forskel.«

De studerende bliver afprøvet i forskellige roller – indsatsleder, akutlæge, lægeassistent og ambulancebehandler – og får på den måde praktisk erfaring med samarbejdet mellem de forskellige beredskaber fra flere vinkler.

»Det er indsatslederen eller akutlægen, som har det øverste ansvar, men de står ikke alene med opgaven på ulykkesstedet. Det gælder om at kunne drage nytte af de andre ressourcer og få samspillet til at køre. Det kræver god systematik og god kommunikation,« siger Ingunn Skogstad Riddervold.

Ekstremt privilegeret

Det store ansvar afskrækker ikke medicinstuderende Nikolaj Dich, siger han efter en vellykket øvelse, hvor han som indsatsleder valgte at sende det ene af to brandskadeofre til Rigshospitalets brandsårsafdeling.

»Jeg kan godt lide situationer, hvor man skal holde hovedet koldt og have overblik. Det er selvfølgelig svært at svare på, om det er lige så let, hvis det var virkelighed. De første par gange skal man nok koncentrere sig ekstra meget for at være rolig,« siger han.

Foruden den afsluttende øvelsesdag har kurset blandt andet budt på avanceret genoplivning, besøg i vagtcentralen og rigtige udrykninger med akutlægebil og ambulance, hvor de studerende har været med på sidelinjen. Nikolaj Dich har ikke fortrudt, han valgte kurset.

»Jeg føler mig ekstremt privilegeret. Vi har mødt rigtig mange kompetente folk fra forskellige faggrupper, som tager vores rolle meget seriøst. Selvom det er rollespil, har vi i baghovedet, at der ikke er så langt fra det her til det, vi måske kommer til at stå i, når vi er færdige.«

noter

Dyrk internationale relationer – og lidt til salatskålen samtidig

Få del i en ny international fælleshave i Aarhus, hvor du har mulighed for at møde både studerende og medarbejdere fra forskellige nationaliteter.

Sådan lyder opfordringen fra antropolog Mette Lorentzen, som har taget initiativ til Greenshare Community Garden.

Idéen er at skabe en grøn oase, hvor et fællesskab kan gro frem på tværs af nationaliteter. Aarhus Kommune er villig til at stille et areal ved Fredrik Nielsens Vej til rådighed til formålet, skriver Mette Lorentzen på Facebook. Så fælleshaven vil blive etableret tæt på AU.

Du kan få meget mere at vide – og evt. tilmelde dig – på Facebook-siden Fælleshaven Greenshare/Greenshare Community Garden. (lobi)

Fortsat stop for ansættelser i administrationen

Universitetsledelsen har forlænget det kvalificerede ansættelsesstop i fællesadministrationen og på de administrative centre på fakulteterne frem til 30. juni i år. Kvalificeret betyder, at ledige stillinger kun bliver slået op eksternt i særlige tilfælde.

Elever og ansættelser i midlertidige stillinger er ikke omfattet af ansættelsesstoppet. (lobi)

Søg legat fra Det Letterstedtske Selskab

Det Letterstedtske Selskab har til formål at støtte fællesskabet i de nordiske lande inden for videnskab og kunst.

Selskabets danske afdeling uddeler midler én gang om året og støtter som hovedregel med 5.000 kroner til studie- eller konferencerejse i Norden.

Ansøgning med budget skal senest 15. februar sendes til kontorchef Steen A. Cold, Skodsborgparken 14, 2.th., 2942 Skodsborg.

Selskabets hovedafdeling i Sverige har ansøgningsfrist både 15. februar og 15. september og støtter som udgangspunkt med

op til 25.000 kroner til afholdelse af nordiske konferencer, videnskabelige arbejder med sammenlignende studier af nordiske forhold, trykning af videnskabelige arbejder med nordisk relevant indhold, gæstebesøg af forsker fra et nordisk land og indkøb af nordisk litteratur til nordiske institutioner.

Ansøgning skal sendes til
Letterstedtska
föreningens huvudstyrelse
Box 1074
SE-101 39 Stockholm

(lobi)

25.000 kr.

Kristoffer vil finde muligheder i nye, supertynde materialer

Derfor læser han til kandidat på DTU

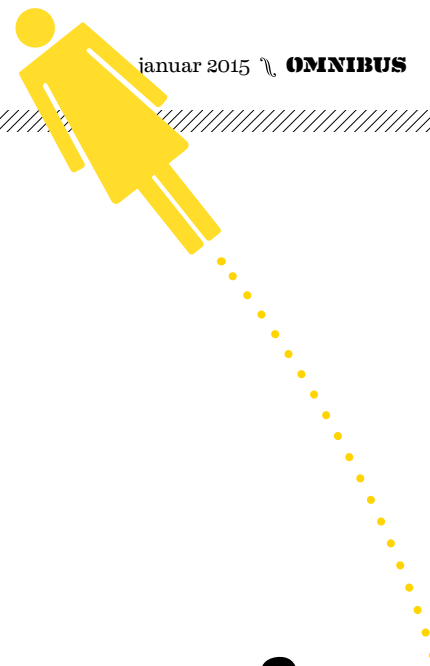
Danmarks
Tekniske Universitet

Snart bachelor?

Kom til kandidatdag 12.03.15 og hør, hvordan du kan blive civilingeniør

dtu.dk/kandidatdag

AU slået på ligestilling

HANDLING AU må se sig overhalet af både Københavns Universitet, Aalborg Universitet og RUC i forhold til antallet af kvindelige lektorer og professorer. Nu skal ligestilling i fokus, siger rektor.

af Christian Garde Petersen

Forbered dig på røde og ømme knoer, hvis du vil finde frem til en kvindelig professor på AU. Bag mere end hver femte dør ind til et professorkontor er det nemlig en mand, der åbner.

Det viser den seneste opgørelse fra 2014, som er med i den netop offentliggjorte rapport *Ligestilling ved Aarhus Universitet: Status og udfordringer* udarbejdet af Dansk Center for Forskningsanalyse.

Billedet er stort set det samme på landets øvrige universiteter, men AU klarer sig dårligere end både Københavns Universitet, Aalborg Universitet og RUC, konstaterer forskerne bag rapporten.

»Det er ikke godt nok, og det siger da klart noget om, at vi har en udfordring. Men vi kommer til at arbejde med det nu. Rapporten er et indspil i debatten, som vi selvfølgelig skal have diskuteret i universitetsledelsen,« siger rektor Brian Bech Nielsen.

Ens for alle

For Brian Bech Nielsen er ligestilling ikke det samme som at ansætte 50 procent mænd og 50 procent kvinder i de videnskabelige stillinger. Det handler i stedet om at skabe lige muligheder, siger han.

»Det skal i hvert fald ikke være universitetet, der sætter barriere for, om man kan udvikle sit talent, uanset om man er kvinde eller mand. Spørgsmålet er, om der er noget i procedurerne, der gør, at kvinderne ikke bliver behandlet seriøst,« siger han og fortsætter:

»Men grunden til, vi er i den her situation, kan jo også være, at mange kvinder simpelthen ikke finder den karriere, vi kan tilbyde, attraktiv.«

Det vigtigste er, at institutlederne har kønsneutrale briller på, når de rekrutterer det videnskabelige personale, understreger Brian Bech Nielsen.

»Det er talentet, der tæller. Og hvis vi sørger for at understøtte talenterne, så er min erfaring, at der ikke er forskel på de kvindelige og mandlige forskere.«

Talentudvikling er vejen frem

Ligestillingsrapporten afslører, at det er ved springet fra postdoc til lektor, at kvinderne falder fra. Og at kvinder i højere grad end mænd finder en fremtid i forskningsverdenen usikker.

Derfor skal ligestillingsspørgsmålet også indgå som en central del af arbejdet med talentudvikling, fortæller rektor.

Helt konkret arbejder ledelsen på at indføre et såkaldt tenure track-system, som skal hjælpe med at gøre karrierevejen mere overskuelig.

»Det tror jeg er en efterspurgt vare både blandt vores kvindelige og mandlige talenter. Vi må prøve at gøre det så transparent og overskueligt som muligt uden at slække på de faglige krav,« siger Brian Bech Nielsen.

Hvor svært kan det være, mand!

KONSBLIND? Flere institutledere på AU afviser, at køn spiller ind, når de vurderer ansøgere til lektor- og professorstillinger. Men ifølge ph.d. Mathias Wullum Nielsen eksisterer der nogle strukturelle mekanismer, som kan være med til at presse kvinderne ud af universitetet.

af Christian Garde Petersen

Hvis ledelsen på AU vil rette op på kønsskævvridningen blandt det videnskabelige personale, så kræver det en ændring af selve tilgangen til ligestillingsproblemet, mener ph.d. på Institut for Statskundskab, Mathias Wullum Nielsen. Sammen med et hold forskerkolleger står han bag den endnu ikke publicerede rapport *Ligestilling ved Aarhus Universitet: Status og udfordringer*.

»I stedet for som i Norge og Sverige at tale om egentlig kønsdiskriminering fokuserer man herhjemme på præferencer og valg,« siger han.

Det fjerner fokus fra de bagvedliggende strukturer og risikerer at gøre kvinder til ofre for fastlåste forestillinger om køn.

I rapporten beskriver en række anonyme institutledere forskningsverdenen som barsk, individualistisk og konkurrence- og machopræget. I modsætning hertil karakteriserer lederne kvinder som mindre selvsikre, mindre konkurrenceorienterede og med et større behov for jobsikkerhed.

»Der skinner altså nogle gennemgående idéer om kvinder og mænd igennem i institutledernes udtalelser, som er med til at stigmatisere kvinder og bliver brugt til at forklare, hvorfor de ikke i højere grad er repræsenteret blandt lektorer og professorer på AU,« siger Mathias Wullum Nielsen.

Inkluderende forskningsmiljø

Og hvad værre er, så kan kønsstereotyperne have en negativ indflydelse på, hvordan man vurderer kvinders performance, siger Mathias Wullum Nielsen, som i øvrigt ikke køber idéen om, at en konkurrencepræget kultur er specifikt maskulin.

»Vi ser også mange mænd, der vælger at forlade universiteterne på grund af den her kultur,« siger han.

Institutledernes udtalelser repræsenterer samtidig en forestilling om forskningsmiljøet som styret af bestemte logikker, der ikke kan forandres, siger Mathias Wullum Nielsen.

Også det udfordrer ligestillingsrapportens forfattere.

»Vi lægger i stedet op til en diskussion om, hvordan ledelsen kan gøre forskningsmiljøet mere inkluderende og overveje, om et konkurrencepræget, egoistisk miljø rent faktisk betyder mere og bedre forskning,« siger Mathias Wullum Nielsen.

Plads til familie

Samtidig er det afgørende, at institutterne fokuserer mindre på antallet af publikationer og mere på forskningspotentiale, når de rekrutterer talenter til lektor- og professorstillinger. På den måde behøver et ønske om at stifte familie ikke ødelægge karrieren.

»Helt konkret har det selvfølgelig indflydelse på forskningsproduktionen, hvis en ung kvinde på ph.d.-niveau bliver gravid. Der må man kigge på det længere perspektiv og give personen chancen for at udfolde sit potentiale,« siger Mathias Wullum Nielsen.

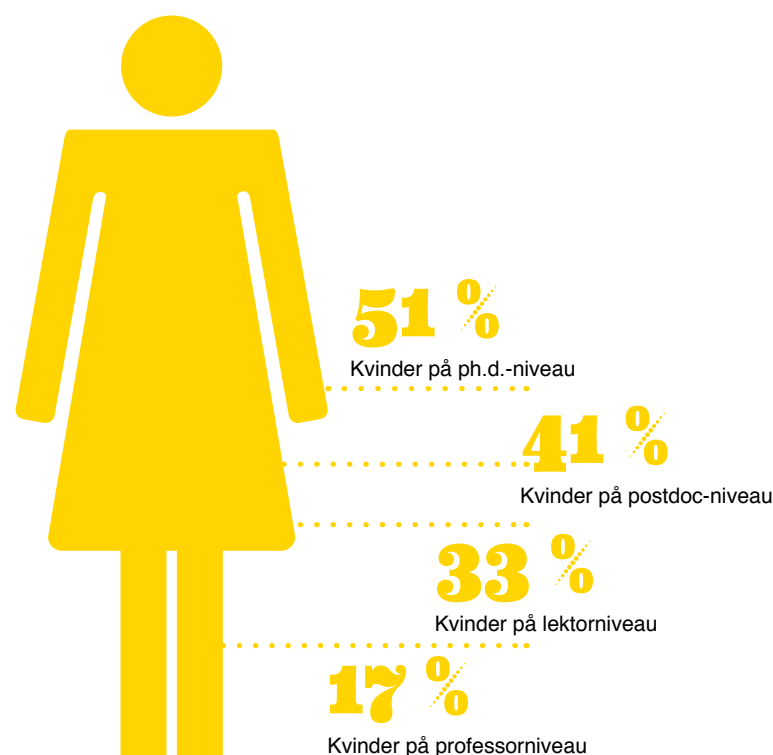
Generelt er det nødvendigt at tage en diskussion om, »... hvorledes forskningsarbejdet kan gøres mere fleksibelt og familievenligt,« står der i rapporten. Det gælder også i forhold til kravet om udlandsophold, som kan være svært at forene med fast forhold og børn.

Fiks systemet, ikke kvinderne

Den nuværende situation betyder, at de kvindelige forskere »... synes mindre tilfredse med deres fremtidige karrieremuligheder ved AU end deres mandlige kolleger. De føler sig mindre sikre i deres ansættelser og har gjort sig flere overvejelser om at fravælge AU-forskerkarrieren«. Sådan tolker ligestillingsrapportens forfattere i hvert fald den seneste arbejdspladsvurdering fra 2012.

Hvor meget stigmatisering og praktiske vilkår respektivt betyder her, er svært at vurdere, siger Mathias Wullum Nielsen. Men reducerer ledelsen ligestillingsproblemet til et spørgsmål om at vælge eller fravælge en akademisk karriere, bliver det svært at ændre på noget, fastslår han.

»Man kan ikke adskille valg fra strukturer. Derfor er det vigtigt at identificere, hvad det er for nogle udfordringer, kvinder i højere grad end mænd møder på universitetet.«

Kilde: *Ligestilling ved Aarhus Universitet: Status og udfordringer*

fakta

»Generelt er kvinder og mænds videnskabelige performance meget lige. For eksempel har 20 procent af de mandlige forskere og 19 procent af de kvindelige forskere på AU haft et hoved- eller medforfatterskab på de top ti mest citerede artikler i verden i 2009.«

Kilde: *Ligestilling ved Aarhus Universitet: Status og udfordringer*

»Ifølge AUs Psykiske arbejdspladsvurdering (APV) fra 2012 bruger mandlige forskere på tværs af alle stillingsniveauer mere tid på forskning end deres kvindelige kolleger, som i højere grad prioriterer andre aktiviteter.«

Kilde: *Ligestilling ved Aarhus Universitet: Status og udfordringer*

Ny ligestillingspolitik på vej

- 18. februar drøfter universitetsledelsen et udkast til en ny ligestillingspolitik på AU. Det sker på baggrund af arbejdet i Udvalget for Mangfoldighed, som blev nedsat i 2012.
- I løbet af processen har udvalget besøgt AU's forskellige fakulteter for at drøfte ligestilling og mangfoldighed.
- Forskningsprojektet STAGES (Structural Transformation to Achieve Gender Equality in Science) har sammen med Udvalget for Forskning og Eksternt Samarbejde og andre aktører bidraget med input i udviklingen af udkastet.
- Den nye politik skal afløse AU's foregående ligestillingsinitiativer fra 2009.

Kilde: Udvalget for mangfoldighed

Vivi tager kampen op med mændene

GIRLPOWER Postdoc Vivi Raundahl Gregersen har statistikkerne imod sig. Der er ikke en eneste kvindelig professor på Institut for Molekylærbiologi og Genetik, mens 19 ud af 21 seniorforskere og 27 ud af 38 lektorer er mænd. Alligevel regner hun med at fortsætte karrieren på AU.

af Christian Garde Petersen
foto: Anders Trærup

Hvad er den største udfordring for dine karrieremuligheder?

»Konkurrencen med mine kolleger. Selvom vi er glade for hinanden, så kæmper vi for det med alle midler.«

Hvordan har du det med den konkurrence?

»Det er et kæmpe pres, men en del af spillet, som man må lære at tackle, hvis man vil gå den her vej.«

Hvordan mærker man presset?

»Hvis ikke du laver noget forskning, der kan publiceres i fornuftige tidsskrifter med høj impact, så kommer du bag i køen. Og hvis ikke du er en af dem, der er god til at skaffe midler eller kommer med på projekter, så ryger du også bag i køen.

Derudover er der undervisningsdelen. Den deltager vi jo også i med ønsket om, at den skal kunne gøre det nemmere at få en karriere.«

Er undervisning en ekstra stressfaktor?

»Det kan det sagtens være. Bare det at finde tid til det kan være svært. Hvis det falder sammen med nogle ansøgningsrunder, så er man lidt hængt op. Der er nogle, som godt kan lide at undervise, men der er også nogle, som ikke kan.«

Spiller publiceringsrater en for stor rolle i forhold til rekrutteringen af det videnskabelige personale?

»Ja, det er min fornemmelse. Og det var også det, jeg fik at vide af min chef, da jeg tog snakken med ham: publicer, publicer, publicer. Det samme sagde min tillidsrepræsentant faktisk. Det er virkelig det, der tæller. Det er det bare.«

Er det fair?

»Altså, det er jo en måde at vise, hvilken forskning man har bedrevet. Men jeg synes også, der er andre ting, der bør tælle, såsom hvor aktiv man er til at tage del i undervisningsbyrden.«

Er det dit indtryk, at mænd bliver favoriseret i forhold til lektorer og professorater?

»Jeg har snakket med mine kolleger om, at der tidligere var en tendens til, at kvinders chance var ringere. Om det handler om fordomme eller andet, ved jeg ikke. Men det er ikke rigtig noget, jeg mærker til.«

Genkender du beskrivelsen af forskningsmiljøet som egoistisk og machopræget?

»Jeg vil sige, at tværtimod så gælder det faktisk om at være venlig og imødekommende. Så det er faktisk det fuldstændigt modsatte. Dem, der kommer længst, er dem, som også har den anden kvalitet.«

Du blev gravid med dit andet barn i slutningen af dit ph.d.-forløb. Hvad betød det for din videre karriere?

»Fordi jeg var så heldig at have fået nogle gode resultater i forbindelse med min ph.d., og fordi jeg havde været ansat som forskningsassistent i tre år, inden jeg startede, så nåede jeg at publicere ret godt, inden jeg gik på barsel. På den måde var det godt timet. Ellers kan det sagtens ødelægge en karriere at blive gravid på det »forkerte« tidspunkt. Det er jeg slet ikke i tvivl om.«

Hvordan vægter du arbejde og familie?

»Jeg prioriterer min tid, så jeg bruger lidt mere i de perioder, hvor jeg har rigtig travlt. Når der så er mindre travlt, skal der til gengæld være plads til familien. Og så lærer man at sige »Okay, nu afleverer jeg noget, som ikke er 100 procent i skabet, men jeg kan stadig godt være det bekendt«. Det er man simpelthen nødt til at kunne.«

Er der forståelse for det fra institutledelsen?

»Ja, jeg er heldig at være ansat på en fleksibel arbejdsplads, der for eksempel giver god mulighed for at sidde hjemme og arbejde et par timer om aftenen. Så man kan nå at hente børnene i god tid.«

SANDBJERG GODS

AARHUS UNIVERSITETS KURSUSEJENDOM

DAGMØDE

Forplejning og
konferencelokale
Pris pr. person fra

408,-

KONFERENCEDØGN
Forplejning, konference-
lokale og overnatning

Pris pr. person

1350,-
i enkeltværelse

Sandbjerg Gods er smukt beliggende med park direkte ned til Allsund, som ligger tæt på Sønderborg. Godset har 105 sengepladser samt auditorier og grupperum med AV- og IT-udstyr og med plads til op til 140 personer.

LÆS MERE PÅ **WWW.SANDBJERG.DK**

noter

Still going Skou

Han blev født det år, hvor sidste skud blev løsnet i Første Verdenskrig. Tog en medicinsk doktorgrad ved Aarhus Universitet samme år, som Anden Verdenskrig sluttede. Fik Nobelprisen i kemi for sin opdagelse af natrium-kalium-pumpen et år, hvor der ikke rigtig var nogen riger, der gik i opløsning. Men hvor prinsesse Diana endte sine dage i en tunnel i Paris. Og han gik modvilligt på pension et år før Berlinmurens fald.

af Lotte Bilberg
foto: Lise Balsby

Danmarks eneste nulevende nobelprismodtager, 96-årige Jens Christian Skou, er en mand med en fortid. Og en fremtid. Således har han netop fået publiceret en videnskabelig artikel i tidsskriftet *Journal of Psychiatric Research*. Hvilket han da lige ville kigge forbi *Omnibus'* redaktion for at fortælle.

Desværre er det også for kapaciteter i Nobel-klassen lettere umuligt at finde ud af, hvem der har kontor hvor i disse tider. Skou nåede aldrig frem til redaktionen, som holder til på Fuglesangs Allé, da han endte sin søgen i et af kontorerne i det hedengangne AU Kommunikation på Fredrik Nielsens Vej.

Omnibus må derfor nøjes med

at lune sig ved tanken om, at vi kunne have haft besøg af en kaliber som Jens Christian Skou. Og med ordlyden i tv-tilrettelægger Hans Plauborgs mail, der bærer præg af, at det heller ikke for ham er sædvane at drikke kaffe med en tæt på 100-årig forsker, der tilhører ligaen af modtagere af verdens fornemste videnskabspris:

»96-årige Jens Chr. Skou var netop forbi kontoret; han ville have fat i avisens redaktør. Anledning: Han har fået optaget en artikel i et videnskabeligt tidsskrift. Og som han sagde: »Hvad ligner det, at universitetet tvinger forskerne på pension som 70-årige?« Nå, måske var det en notits værd på den ene eller den anden måde.

@Palle: Jeg har originalpapiret med Skous kaffepletter på til arkivet (universitetshistoriker Palle Lykke, red.).«

»Selvom jeg har færre arbejdstimer, fordi jeg er fri for alle forpligtigelser, bruger jeg omkring den samme tid på forskning som før min pensionering. Jeg nyder ikke længere at være hængt op på grund af aftaler i en kalender, jeg nyder at tage på fluefiskeri, når vejret er til det, og jeg nyder at bruge megen tid sammen med mine børnebørn«, skriver Jens Christian Skou, der fortsat bruger sit kontor på Institut for Biomedicin i Universitetsparken, om sig selv på nobelprize.org. Sidste år udkom Skous selvbiografi *Om heldige valg – eller hvad froer, krabber og hajer også kan bruges til* på Aarhus Universitetsforlag.

Gud er bare et fænomen – men frokosten er gratis

Studerende fra studenterforeningen Kristeligt Forbund for Studerende (KFS) sætter i marts måned kristendommen på dagsordenen på de videregående uddannelser i Aarhus med arrangementet »Challenge«.

De kristne studerende fortæller, at de gerne udfordrer – og også gerne selv vil udfordres – i spørgsmål om tro, tvivl og skepsis ved en række frokost- og aftenarrangementer i perioden 9.-11. marts.

»Lunch Bars« er titlen på et af arrangementerne, som giver mulighed for en gratis frokost, et ud-

fordrende oplæg om kristendommen og en efterfølgende debat. Emner og steder for Lunch Bars vil blive annonceret på Facebook-siden »Challenge«.

Gud er et sociologisk/psykologisk fænomen

Emnerne er i øvrigt valgt på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse, hvor studerende er blevet bedt om at svare på, hvilke indvendinger de har mod kristendommen. Blandt svarene var en af de mest fremtrædende indvendinger: Gud er et sociologisk/psykologisk

fænomen, fortæller Pernille Petersen, der er en af arrangørerne fra KFS.

Studerenterforeningen vil også hver aften i løbet af ugen stå for et arrangement i Stakladen i Aarhus, blandt andet med oplæg af Revd Dr Christian Hofreiter fra University of Oxford og MA(Theol) Julia Garschagen fra Bergische Universität Wuppertal og University of London. (*lobi*)

Mere info: kfs.dk

Sex, myter og håb er nogle af emnerne på dagsordenen, når Kristeligt Forbund for Studerende i marts holder forskellige arrangementer med oplæg til diskussion rundt omkring på universitetet.

Hold nallerne fra analkirtlerne

SAMLERMANI Uanset hvad du samler på, kommer du helt sikkert ikke op på siden af Morten Elmeros. Hans samling er måske Europas største. Og det er en blodig én af slagsen. Kronjuvelerne i samlingen tilhørte engang en vaskeægte celebrity – lige indtil Morten Elmeros og hans kolleger kom forbi med skalpel og plastikposer.

af Christian Garde Petersen
fotos: Anders Trærup

Står du og skal bruge 25 lever fra en mår, et dusin milte fra en lækat eller mavesækken fra en odder, så er biolog og seniorrådgiver Morten Elmeros fra Institut for Bioscience i Kalø den helt rigtige at kontakte.

Det har *Omnibus* gjort, og biologen tager smilende og vinkende imod, da fotograf og journalist triller ind på parkeringspladsen ved Kalø Hovedgård.

En smuk bindingsværksbygning, som denne tågede morgen er pakket ind i et blødt lag januar-sne, der giver gårdsplads og de tre længer fra 1700-tallet et ekstra nok opad på idyl-skalaen.

Nå, vi er ikke kommet for at nyde »områdets natur- og kulturoplevelser«, som det er formuleret på Visit Djurslands turisthjemmeside. Tværtimod, vi er kommet for at sprætte dyr op og se på indvolde.

Walk-in-fryser

Morten Elmeros viser os ind i laboratoriet, en sort træbygning, og åbner en svær jerndør ind til et tætpakket kølerum: »walk-in-fryseren«, som han kalder det.

Det er her, han gemmer sin samling

af indvolde fra flere hundrede lækatte, ildere, oddere, mårer og grævlinger for bare at nævne nogle af de dyr, der uden at give samtykke har viet deres liv til videnskaben.

På biologsprog hedder samlingen en »vævsprøvebank«.

»Sådan en bank er guld værd,« siger Morten Elmeros med slet skjult stolthed og fisker en plastikpose med en blodig kødklump op af en af de mange flamingokasser, som står stablet langs væggene. Han forsætter:

»Jo større samlingen er, jo bedre. Man kan jo ikke samle alt ind, men vi vil i hvert fald gerne fylde fryseren op.« Det er den indstilling, der har gjort samlingen af vævsprøver til en af Europas største.

Morten Elmeros har lagt kødklumpen tilbage og står nu med en papirkonvolut, hvorfra to sorte fuglevinger stikker ud.

»Ja, det er jo ikke min fryser alene. Jeg deler med mine kolleger,« forklarer han.

Derfor indeholder fryseren også både jordprøver, faunaprøver og altså en hel del fuglevinger, som hans kollega Thomas Kjær Christensen står for at indsamle og registrere til jagtstatistikker.

»Jeg tror, det her er en sortand,« siger Morten Elmeros og indrømmer, at det ikke er fugle, der er hans ekspertiseområde.

Første levende billede ... eller ...

Det er til gengæld skovens rovdyr. Og Morten Elmeros' samling er ikke noget, der er kommet af sig selv. Den skal holdes ved lige.

Derfor har han sammen med sine studentermedhjælpere, specialestuderende Louise Nørgaard og Dorthe Mikkelsen fra Aalborg Universitet, sat fire dage af til at obducere den bunke af hele døde dyr, som efterhånden har hobet sig op i kølerummet.

De fleste af dyrene er trafikdræbte og indleveret af Naturstyrelsen eller privatpersoner. Men nogle af dem kommer også fra konservatorer – dem, der udstopper dyr – og fra Zoologisk Museum.

De første dyr, der kommer under kniven på det store metalbord, er en husmår og en skovmår. På trods af de kolde omgivelser og det hårde lys ser de faktisk helt nuttede ud, som de ligger dér, fredfyldte og pelsede.

Var det ikke for de skarpe tænder og klør, kunne de såmænd falde helt naturligt ind blandt præmiebamser og pelsdyr i en tivolitombola.

Men kun lige, indtil Morten Elmeros og Louise Nørgaard med sikker hånd og nærmest synkront åbner bugen på dyrene og med saks og pincet begynder at fiske hjerte og andre blodige indvolde ud af nuttetheden.

Banko!

Mens *Omnibus*' udsendte et øjeblik må vende hovedet væk, virker treklovet fuldstændig upåvirket efter at have sprættet dyr op i tre dage i træk.

Det hele er sat i system. Morten Elmeros og Louise Nørgaard måler og vejer, mens Dorthe Mikkelsen noterer længde og vægt i en mappe, som i stedet for aftryk fra en kaffekop er plettet af blodstænk.

»Så har jeg et sæt,« siger Morten Elmeros pludselig, som havde han fuld bankoplade eller fire rigtige i lotto.

Et fuldt sæt betyder i denne sammenhæng, at han har befriet sin husmår for dens testikler, lever, galdeblære, milt, hjerte, lunger, hjerte, nyre, tarme, mavesæk og et stykke muskel fra inderlåret og anrettet det hele appetitligt på en metalplade.

Uanet forskningspotentiale

Men hvorfor er det egentlig, at Morten Elmeros og hans studentermedhjælpere så omhyggeligt udskærer og arkiverer indvolde fra døde dyr?

»Der er et uanet forskningspotentiale i det her materiale. Står man og skal lave et forskningsprojekt, går man ikke bare ud og slår 100 oddere ihjel. Det må man slet ikke. Vi samler vævsprøver fra dyr, som alligevel er døde. Så kan man jo lige så godt bruge dem til noget fornuftigt,« siger han.

Prøverne i vævsprøvebanken er

Morten Elmeros fisker tarmsystemet ud af en odder. Indvoldene er farvet ekstra mørkerødt på grund af indre blødninger. Sandsynligvis forårsaget af sammenstødet med en bil.

Studertermedhjælper og specialestuderende Louise Nørgaard fra Aalborg Universitet måler halen på en skovmår, inden hun går i gang med skalpel og pincet. Husmåren i forgrunden har været under Mortens Elmeros' kærlige behandling.

Alle indvolde bliver omhyggeligt lagt i små plastikposer med årstal. Herefter bliver de arkiveret i flamingokasser i fryserummet, som indeholder en af Europas største samlinger af vævsprøver.

blandt andet anvendt til et par større forskningsprojekter for Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen, som handlede om at få overblik over udbredelsen af muse- og rottegift i naturen. Her undersøgte forskerholdet hundredvis af lever fra blandt andet ildere og husmårer.

»Umiddelbart burde man ikke kunne finde gift i nogen af dem, men vi fandt gift i mere end 90 procent af prøverne,« siger han.

International interesse

Det er ikke kun Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen, Morten Elmeros selv og hans kolleger fra Aarhus Universitet, der har glæde af vævsprøvebanken i Kalø.

For eksempel har Morten Elmeros leveret 75 muskelprøver fra ildere, brude og husmår til ph.d.-studerende i Lissabon, 50 galdeblærer fra oddere til Cardiff University og 30 muskelprøver fra grævlinger til en forsker i Luxemburg.

Alle er med andre ord velkomne til at henvende sig, siger Morten Elmeros.

»Hvis bare man har et godt projekt og en pose penge til at udføre det.«

Biologen gør derfor også, hvad han kan, for at udbrede kendskabet til vævsprøvebanken, når han rejser rundt i verden til konferencer, så

”
Vi kan godt afsløre så meget, at de i hvert fald hverken har spist bedstemødre eller småbørn.

*Morten Elmeros,
biolog og seniorrådgiver,
Institut for Bioscience*

den giver så meget videnskabeligt afkast som muligt. Og så han over for institutledelsen kan forsvare at prioritere de ressourcer, han gør, på sin samling.

»Det er også lidt egoistisk. Hvis jeg leverer 50 prøver til et projekt, i udlandet eller herhjemme, bliver jeg også medforfatter på nogle publikationer. Vi bliver jo vurderet på, hvor mange publikationer vi har. Så det er også den måde, jeg kan sælge det på over for instituttet,« siger han.

Kronjuveler fra en nordjysk kendis
Kronjuvelerne i samlingen fik Morten Elmeros og hans kolleger fat i tilbage i 2012.

Her blev en vis ulv fra Thy landskendt som den første ulv i Danmark, der er observeret uden for fangenskab i 199 år. Morten Elmeros var med til obduktionen af ulven og kan i dag stolt fremvise både lever, nyre og et stykke muskel fra den lodne nordjyske celebrity.

Men ikke nok med det. Det kølige skatkammer gemmer også på ekskrementer fundet i Danmark, som efter al sandsynlighed stammer fra Thy-kendissens slægtninge.

En diætanalyse af ulveekskrementerne skal vise, hvad lortenes ejere har sat tænderne i. Og selvom resultaterne først bliver offentlig-

gjort til sommer, går Morten Elmeros med til at løfte lidt af sløret.

»Vi kan godt afsløre så meget, at de i hvert fald hverken har spist bedstemødre eller småbørn,« siger han.

Føj for en lugte-brud!

Der er kommet nye pelsdyr på metalbordet i laboratoriet.

Morten Elmeros vejer dagens indtil nu største dyr, en odder på lidt over 3 kilo.

Louise Nørgaard er til gengæld i gang med det mindste af dyrene på blot 54 gram. Det er en brude – og ja, det hedder den altså, uanset om det er en hun eller en han.

For at finde ud af dét må Louise Nørgaard mærke efter, om der er testikler eller ej. Og det er dér, det går galt.

Pludselig lugter der fælt af noget, som bedst kan beskrives som rådent eller for gammelt karry, hvis karry da kan blive det?

Louise Nørgaard er kommet til at klemme på brudens analkirtler, som den bruger til afmærkning af sit territorium.

»Det skal man virkelig prøve at undgå,« konstaterer hun tørt og forsøger at undertrykke et skævt smil.

Ja tak, det husker vi så til næste gang, vi står med en optøet, trafikdræbt brude.

Kristoffer Kjærgaard og Johannes Frasez Sørensen (blå skjorte) læser til dagligt medicin. De faldt for den hyggelige stemning i kantinen og var enige om, at de sagtens kunne finde på at besøge den igen.

Er du brødflov, og har du kritiske smagsløg?

Så kan du blive kantineanmelder for en dag for *Omnibus*. Du skal være studerende eller ansat på Aarhus Universitet og gerne madglad og madinteresseret, men som minimum skal du gå op i muligheden for at få et godt, veltillavet måltid mad på AU til en fair pris. Vi anmelder både maden og stemningen i kantinen.

Skriv til omnibus@au.dk

Tandlægernes gode kantine kunne ikke mætte to medicinere

KANTINEANMELDELSE To læsemakkere fra medicin kastede sig sultne over buffeten på Tandlægeskolens kantine. Generelt var de tilfredse med den fine og sunde mad, men kantinen var svær at finde, og det lykkedes ikke at stille sulten.

anmeldt af Kristoffer Kjærgaard og Johannes Frasez Sørensen, som studerer medicin på 4. semester. **fortalt til** Sara Rosenkilde Kristiansen **fotos:** Anders Trærup

MADEN

Johannes dufter med det samme fisk, da vi træder ind i Tandlægeskolens kantine. Det pirrer hans smagsløg – han må finde fisken og smage den. Vi finder vores små tallerkener og går ombord i retterne. Dog er det lidt svært at finde ud af priserne, og hvad der hører sammen. Til gengæld er personalet meget venligt og hjælpsomt.

Duften af fisk viser sig at stamme fra en laksetærte. Ved siden af står dagens ret, som er frikadeller med persillesovs, kartofler og stegte gulerødder. Der er også sandwiches, en salatbar og suppe. Og frisk frugt, kage, snacks og forskellige drikkevarer.

Vi kommer kl. 12, men maden bærer præg af at have stået fremme i noget tid. Johannes kaster sig fluks over laksetærten. Derudover køber vi dagens ret, salat, en banan, en cookie, danskvand, en appelsinjuice og to kopper kaffe.

Frikadellerne er ganske gode, men er blevet lidt kedelige. Laksetærten er blevet lidt tør, men smagen er god. Der er forskellige grøntsager i, hvilket på ingen måde trækker ned. Det virker til, at man forsøger at servere sund kantinemad. I salatbaren er der nogle blandede salater, hummus, toppings og forskellige dressinger. Vi vælger lidt forskelligt og synes, det er sprødt og velsmagende.

Herefter begiver vi os videre til det søde, men inden da hentes der hurtigt to kopper kaffe. Personalet kan fortælle, at bananen er økologisk og fra Aarstiderne, og så koster den sølle tre kroner. Deres cookie er sprød og smager godt. Dog kan vi ikke blive enige om, hvorvidt den er hjemmehagt eller ej. Kaffen er kedelig – varm og tynd med en smule bitterhed til sidst. Det er på ingen måde en eksplosion af en bariataoplevelse for smagsløgene. Den økologiske appelsinjuice er til gengæld lækker og kold. Man prioriterer økologi i kantinen, og det giver et plus i vores bog.

PRISEN

For vores høst kommer vi af med 123 kroner, hvilket er ganske fair. Vi må bare konstatere, at det som studerende ikke er realistisk dagligt at erstatte madpakken med kantinen. Og så er det ærgerligt, at vi ikke blev helt mætte for pengene.

STEMNINGEN

Kantinen er rar, og der kommer en masse lys ind af de store vinduer. Der er en hyggelig stemning. Lydniveauet er behageligt, og der bliver holdt pause. Få sidder og arbejder, mens de spiser. Personalet trækker også oplevelsen op. Til gengæld ligger selve kantinen afsides og er svær at finde, hvilket er synd. Og så er det ærgerligt, at man udelukkende kan sidde ved langborde, mindre borde ville være rart.

KONKLUSION

Vi fik en god og sund frokost til en fin pris. Det er en kantine med et godt potentiale, men den bærer præg af, at den måske ikke er den mest besøgte. Her er til gengæld utroligt hyggeligt. Det var en fin oplevelse, og smagsløgene er glade, men den formåede ikke at lukke den knurrende mave, derfor kan den ikke komme op på fire kokkehuer. Til gengæld er der ingen tvivl om, at stemningen er til topkarakter. Vi vil opfordre alle til at prøve den og har selv planer om at komme igen.

Mad

Stemning

Mad: 1-5 Omnibus-logoer

- 1 Adr!
- 2 Frokosten glider kun lige ned
- 3 Ikke nogen kulinarisk oplevelse, men maden lukker munden på en knurrende mave
- 4 Glade smagsløg!
- 5 Mums! Her kommer jeg gerne igen ...

Stemning: 1-3 Omnibus-logoer

- 1 Kedeligt/holdt/overfyldt/mennesketomt
- 2 Fint nok, men ikke vildt spændende
- 3 Hyggeligt – gid, at frokostpausen aldrig sluttede!